

ЛЕСЯ УКРАЇНКА В ГРУЗИНСЬКІЙ ПРЕСІ

Сухіашвілі Р. І віддати серце серцю. Леся Українка на сторінках районної преси / Р. Сухіашвілі. – Хашурі, 2013. – 230 с. – іл. (груз.)

Це одне з найвизначніших імен для української культури та літератури. А ще – це перше ім'я у стосунках двох країн – України та Грузії, бо Леся тісно пов'язала їх своїм життям та смертю, своїм неймовірно зворушливим ставленням до землі, яка стала їй дуже близькою, дала їй натхнення до створення шедеврів.

Збірник публікацій із грузинської преси про Леся Українку з 1948 р. до 2013-го – це плід багаторічної праці журналіста з Хашурі Роберта Сухіашвілі, що вийшов у світ завдяки матеріальній підтримці грузинських українців. Ця книга мала б бути перекладена на українську як яскравий зразок грузинської Лесіани, але хто може здійснити таку працю?

Тож спробуємо зробити короткий огляд цінного видання.

У книзі вміщено майже 150 матеріалів із 1948 до 2013 р. Вони були опубліковані в районній газеті «Хашурський вісник», яка упродовж свого існування неодноразово змінювала назви («Сталінський гудок», «Більшовицьке слово», «Шлях перемоги», «Шляхом перемоги», «Світанок»).

Видання присвячене 60-річчю заснування будинку-музею імені Лесі Українки (1952–2012), 80-річчю газети «Хашурський вісник» (1931–2011) та 100-річчю від дня смерті Лесі Українки (1913–2013).

Епіграфами є цитати Івана Франка, Олега Бабишкіна, Єремії Карелішвілі.

У слові від редактора професор Мурад Мтварелідзе зазначає: «Представлений у збірці матеріал вочевидне грузинську епопею Лесі Українки...».

У вступному слові укладач говорить: «Ця книга – ще одне підтвердження любові й поваги грузинів до України, її людей, її культури. У книзі представлено весь матеріал, що публікувався про Леся Українку на сторінках нашої районної преси... Ретельно й дуже уважно я ознайомився з матеріалами газет усіх періодів, журналістами усіх поколінь і людьми, які писали про Леся українку. Її поезію, творчість, світогляд... Як багато теплих і добрих слів сказано й написано про цю величну жінку, її рідну Україну. Її поезію, близьких, друзів, родину. Гортаючи районну періодику, можна слід у слід пройти Лесиною життєвою стежиною, що починається в Україні, мандрує світом, закінчується у нас у Грузії...».

Упорядник також висловлює подяку за допомогу голові товариства Лесі Українки Таріелу Гоголадзе, послу України в Грузії Василеві Цибенку, директору Хашурського краєзнавчого музею Тамазу Лацабідзе, директору Хашурського архіву Майї Цікелашвілі, співробітникам будинку-музею Лесі Українки, редакторові видання Мураду Мтварелідзе, меценату Ларисі Бочорішвілі (уродженці Трускавця, яка бере активну участь у популяризації української культури, допомагає Тбіліській українській школі імені М. Грушевського, музею Лесі Українки в Сурамі), завдяки її підтримці була видана книга.

У передмові йдеться про давні тісні грузинсько-українські зв'язки, що сягають доби Київської Русі та продовжуються донині. Тут також подається історія газети, публікації якої стали основою для книги.

У післямові говориться: «Мета книги така: «майбутнє покоління повинно обов'язково знати все, що говорив і робив грузинський народ для безсмертя творчості Лесі Українки, для зміцнення дружби українського та грузинського народів. Повинні знати й про те, скільки теплих і душевних слів сказано про Лесю, скільки сліз пролито біля її пам'ятника тут у Грузії і на могилі в Києві. Неоціненна сила та значення любові, відданості й підтримки, на таку підтримку і відданість здатний лише грузинський народ. Підтвердженням є ця книга».

Досить багатий ілюстративний матеріал – це світлини самої Лесі, її родини, газетних сторінок, краєвидів Сурамі, урочистих заходів на пошану поетеси, наприкінці подано кілька кольорових фотосторінок.

Найчастіше Лесине ім'я з'являлося на сторінках 2004 року – 28 публікацій, 23 – 1982-го, 12 – 2005-го, по 11 – 1981-го та 2013-го, 10 – 1985-го. 1982-го святкували 30 років музею, 1981-го – 110 років від дня народження поетеси, 2013-го – 100 років від дня її смерті. До 100-річчя уродин (1971) вийшло 7 матеріалів, як і 1987-го, коли сповнилося 35 років музею. На 115-ту річницю (1986) вийшло 6 згадок, як на 75-ті роковини (1988). По 4 дописи було 1951 року (80-та річниця), 1951-го (рік заснування музею), 1952-го (95-та річниця). В деякі навіть ювілейні роки виходило лише по одному матеріалу.

Більше 50 авторів присвятили свої слова Лесі Українці, є ті, хто це зробив лише раз, а є й активні дописувачі. Зокрема, це Таріел Гоголадзе, голова Товариства імені Лесі Українки в Грузії, його дописи друкуються з 1986 року. Також кілька публікацій має професор Мурад Мтварелідзе. Цікавинкою для нас є праця нашого шановного колеги Олега Кіндратовича Бабишкіна, літературознавця, доктора філологічних наук, лезезнавця, професора і завідувача кафедр історії журналістики, теорії й практики радянської преси, літератури та журналістики. 1971-го р. до 100-ліття української поетеси в газеті надруковано його статтю «Леся в радянській Грузії».

На жаль, повний зміст газетних шпальт нам недоступний, можемо лише коротко оглянути основну інформацію.

Музейні працівники планують видати – вочевидь грузинською мовою! – повну бібліографію творів Лесі Українки, видрукованих у Грузії, та бібліографію публікацій про неї у грузинській пресі, і знову ж таки, українці не матимуть змоги ознайомитися з цими важливими джерелами через мовний бар'єр...

Шануймо Лесю, читаймо Лесю, долучаймося до заходів на її честь, підтримуймо тих, хто зберігає про неї пам'ять далеко від України!

Олена ШКОЛЬНА,
канд. філол. наук, доц.